ముట్టుకుంటే అంటుకునేటట్టున్న. మురికి పంచ, దానిమీద మరోటి, దానిమీద మరోటి, కళ్లు లోపలికి చొచ్చుకుని పోయి దవడలు బిగించి ఉండడంవల్ల పళ్లుబిగించినట్లు ప్రపంచం మీద ద్వేషంలా కనబడుతుంటే ఆకలీ, ఎవరినీ నమ్మలేకపోవడం, భయం కారణంగా చెదురు చూపులూ, చిట్లించిన నుదురూ ముక్కు పుటా లెగరేస్తూ రోజుతున్న పొట్టేలుగా భీకరంగా అసహ్యంగా, దీనంగా, రోతగా, అనారోగ్యంగా వున్న మనిషి.

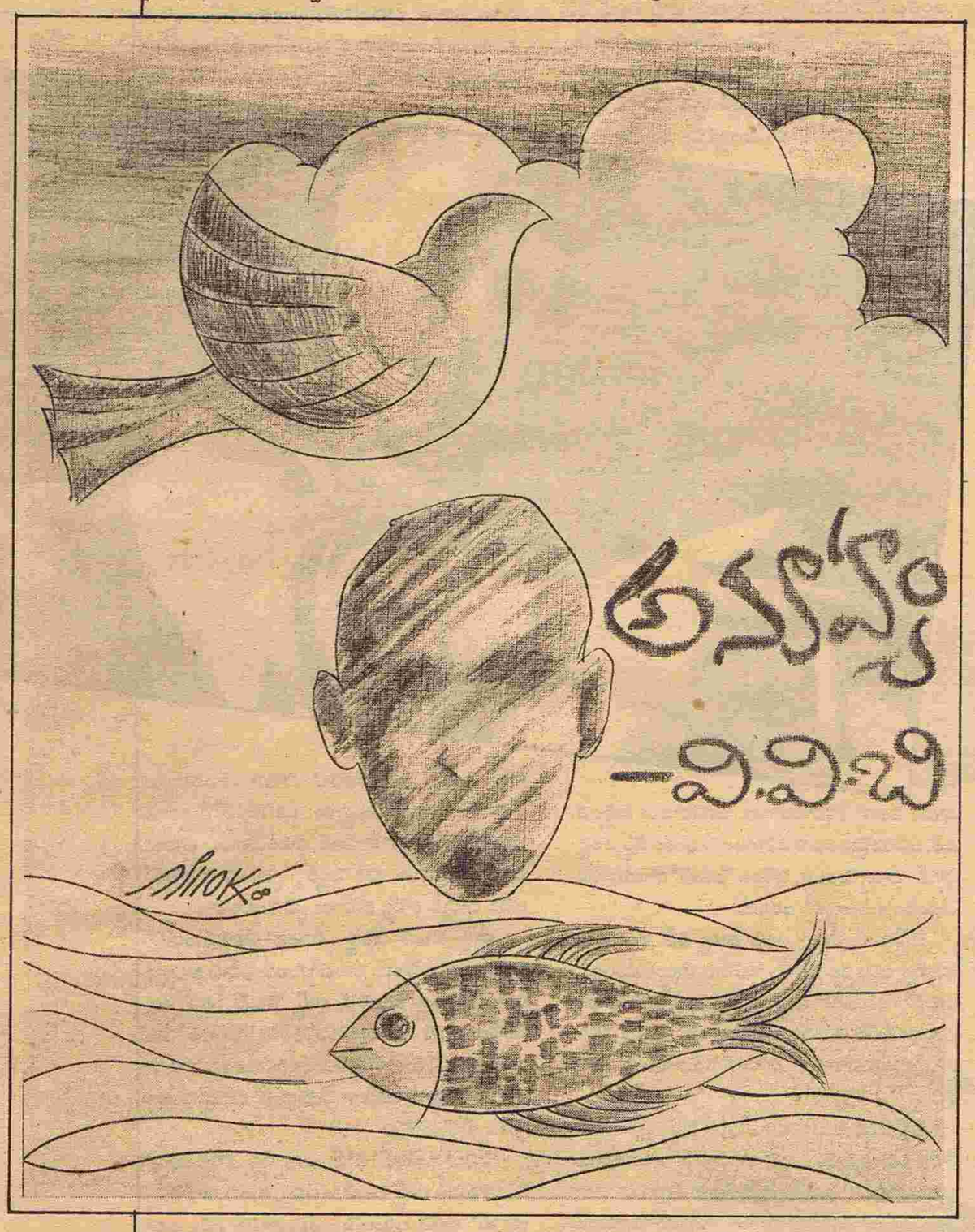

అరుగుమీద వచ్చి కూచుంటాడు. తలుపు తీసి ఉంటే లోపలకు చూస్తూ వుంటాడు. లోపలకు పిలిచి వడ్డిస్తే తింటాడు. మరేవి ఇచ్చినా అక్కడే తింటాడు. ఏదీ ఇవ్వకపోతే మంచినీళ్లు అడిగి తీసుకుంటాడు. ఏమీ ఇవ్వకుండా పొమ్మంటే అందరూ ఫోఫో అంటారు. ఎక్కడికి పోవడం? అని ఎదురుప్రశ్న వేస్తాడు మొండికెత్తి. కోపం తెచ్చుకుని అసహ్యించుకుని పొమ్మని కసిరితే, గుడ్లురిమి చూస్తాడు. కొంతసేపు ఎర్రగా చూసి వెళ్లిపోతాడు. ఎక్కడెక్కడో తిరుగుతాడు. ఇరవై నాలుగు గంటలూ అతని ఆస్తి సర్వస్వమూ అయిన మూట భుజాన అలాగే తగిలించుకుని మరీ తిరుగుతాడు.

పది సంవత్సరాల క్రిందటి మాట! అప్పటికి అమ్మకూడా వుండేది. ద్వాదశిరోజు భోజనానికి వస్తూ వుండేవాడు. దరిద్రనారాయణుడు అంటే ఇలానే వుంటాడు కాబోలు అంటూ వుండేది అమ్మ. ఏమో! దరిద్రనారాయణుడిని చూసిన వాళ్ళెవరు?

అల్లాంటి మనిషిని అసహ్యించుకునే హక్కు మనకిలేదని తెలుసు. అయినా విసుక్కుంటాం. కసురుకుంటాం. అది మామూలు మనిషి లక్షణం.

ఫో..ఫో. ఇక్కడెందుకు కూచుంటావు? అరుగుమీద నేను కూచోవాలి! కంపుకొడుతున్నావు! ఫో.. రోజూ ఎవరువేస్తారు? ఎవరు వెయ్యగలరు? పక్క ముసలాయన చీదరించుకున్నాడు.

కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఆ దృశ్యం చూశాక అసలు అతన్ని చీదరించుకోడానికి ఎవరికన్నా హక్కుందా అనిపించింది. లేక ముసలాయన మీద ద్వేషమా? ముసలాయన బ్రతుకుకు వుండి, మూటబ్రాహ్మడి బ్రతుక్కి లేని, అర్థం ఏదయినా వుందా? వుంటే ఏమిటా అర్థం?

ముసలాయనకీ పిల్లాపాపా లేరు. ఆ రెండో మనిషికీ ఎవరూ లేరు. చనిపోతే ఏడ్చేవాళ్లంటూ ఎవరూ ఇద్దరికీలేరు. కాకపోతే ముసలాయనకి అన్న వస్త్రాలకి యావ అవసరంలేకుండా కించిత్తు తేకాణా వుంది.

ఈ తర్కంలోంచి వచ్చింది వెలుగుకిరణం. ఇద్దరూ ఎవరికి అక్కరలేని వాళ్లే. కాని ఇద్దరూ వున్నారు. కావలసిన వాళ్ళెందరున్నా వుందని వాళ్లుండరు.

కని పెంచే వయసున్నవాళ్లు— చదువూ సంపాదన వున్నవాళ్లు పిల్లలూ, బాధ్యతలూ వున్నవాళ్లు చటుక్కున మటుమాయమవుతూ వుంటే ఇల్లాంటివాళ్లు పోయినవాళ్ల ఆయుష్షు కూడా పోసుకుని బ్రతుకు ఈడిగిల పడుతూ కాలం వెళ్లమారుస్తూ వుంటే ఎలా? ఎలా? ఎలా?

తెల్లవారింది. పేపర్లో భోగట్టా. కారు ప్రమాదం. ఆ వార్త చదువుతుండగానే రేడియోలో శ్రవణేంద్రియానికీ అదే వార్త.

ఢిల్లీలో లారీ కారును ఢీకొంది. అందులో ప్రయాణం చేస్తున్న కుటుంబంలో యజమాని అక్కడికక్కడే మరణించాడు. భార్య తీవ్రంగా గాయపడింది. ఇద్దరు బిడ్డలకీ స్వల్పమైన గాయాలు తగిలాయి.. భార్యను ఆల్ ఇండియా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్‌లో చేర్చారు.

ప్రమాదంలో మరణించినాయన సురేష్. ఓ పెద్ద పోలీసు అధికారి.

గుండె ఝల్లుమంది.

భార్యా, భర్తా ఇద్దరూ బాగా తెలిసినవాళ్లు. నాకే కాదు. మా కుటుంబమంతటికీ. పరిచయం కలిగిన కొద్దిరోజులలో ఆత్మీయులైపోయినవాళ్లు. అరమరికలు లేకుండా కలిసి భోజనాలు చేసి, అంతస్థులూ హోదాలు అడ్డుగోడలై పోకుండా అతి సన్నిహితులైన బంధువుల్లా మా ఇంట తిరిగి వాళ్లింట మమ్మల్ని ఆదరించిన వాళ్లు.

మా కుటుంబాల మధ్య సురేష్‌తో నా పరిచయంతో మొదలైంది. చూసుకున్న వేళా విశేషం అంటారు. అంతే అయివుండాలి. నా పూర్వవిద్యార్థి ఒకతను నా గురించి ఏం చెప్పాడో నేనంటే ఎంత గౌరవమో అంతే అభిమానం చూపించాడు. దీనికి కొంతవరకు కారణం పూర్వాశ్రమంలో అతనూ ఆంగ్ల సాహిత్యం చదవడం. అధ్యాపకుడిగా పని చెయ్యడం.

అతని ఉద్యోగంలోని సాధక బాధకాలకు గంటల తరబడి నవ్వుతూ తనమీద తనే ఒకవిధంగా జాలిపడుతూ నన్ను చూసి మృదువుగా ఈసుచెందుతూ చెప్పేవాడు.

ఫోన్‌లో అతన్ని పట్టుకోవడం కష్టమే. అయినా దొరికితే చాలాసేపు కబుర్లు చెప్పేవాడు. మా ఇంటికి పిలిచాను, కొంచెం బెదురుగానే. వాళ్లుచేసే ఉద్యోగాలు అల్లాంటివి. ఎవరేమనుకుంటారో అని కొంచెం బెరుకు.

బాత్‌రూమ్‌లో ఉన్నా వయిర్‌లెస్ ప్రాణం తింటూనే వుంటుంది. పదిగజాలు వెళ్లాలన్నా ఎవరెవరికో చెప్పి అనుమతిపొందాలి. ఎవరితోనూ చెప్పకుండా వచ్చేశా. ఓ గంట కులాసాగా మామూలు మనిషిలా బ్రతకాలని.... కాఫీ తాగాలని వుంది.

అలా ఎవరంటారు? ఎవరంటారు?

వెన్నెట్లో టెర్రస్‌మీద జంబుఖానా పరుచుకుని కూచున్నాం.

సురేష్‌భార్య అరుణకి మా ఆవిడ దసరాల్లో చేసే పేరంటం గురించి సగం తెలుగులోనూ సగం హిందీలోనూ చెబుతోంది.

ఇక వాళ్లిద్దరి స్నేహమూ అదో అద్భుతం. సామాన్య గృహిణి. అట్టే చదువుకున్నది కాదు. అవతల మనిషి పెద్ద అధికారి. క్రిందివాళ్లందరినీ హడలుకొట్టించే చాకులాంటి అధికారి. మా ఇంట్లో మా మధ్యన కూచుని వుండగా ఆమెను చూస్తే ఆవిడ అసలుచదువుకుని ఉద్యోగం చేసే మనిషిలా కనబడదు.

క్రింద గదిలో ఫోన్ మ్రోగింది. పిల్లలెవరో ఎత్తి ఆంటీ! ఫర్ యూ! అన్నారు.

"సారీ" అంటూ ఆవిడ లేచివెళ్లింది.

"మర్డర్ కేసట... నేవెళుతున్నా.."

సురేష్‌కూడా లేచాడు. ఇదీ మా బ్రతుకు... ఎవరికీ చెప్పకుండా వచ్చాను.

ఒక్క ఎమర్జెన్సీ లోనే పిలవమని చెప్పి నంబరిచ్చాను అంది ఆమె బాధగా.

సామాన్యులు ఉన్నతులని ఆదరించి అభిమానించడంలో ఆశ్చర్యంలేదు. ఉన్నతులు సామాన్యుల్ని సోదరులుగా ప్రేమించడంలోనే వుంది ఆశ్చర్యం. అంతస్థులను పక్కకునెట్టి ఆత్మీయతను అందించడం ఆశ్చర్యం కదూ! మేం వాళ్ల కివ్వగలిగిన దేముంది?

అమ్మా, నాన్నగారూ కూడా వచ్చారు. అమ్మ వస్తానంటోంది. వాళ్లని తీసుకురావచ్చా? అంది అరుణ మన ఆచారాలూ, వ్యవహారాలు, కట్టూ బొట్టూ పద్ధతులూ తెలియవనుకున్న మనిషి మా ఆవిడ పేరంటానికి రమ్మని ఫోన్‌లో చెప్పినపుడు.

ఆరున్న రయేసరికి కారులో వచ్చారు.

పోనీ మాతో ఆ భార్యాభర్తలకు కొంత పరిచయం ఏర్పడింది. నిజమే. సన్నిహితులయ్యారు. వచ్చిన వృద్ధదంపతులో.. బొబ్బట్లు తింటూ.. ఎలా చేస్తారని అడిగింది అరుణ. పేరంటం సందడిలోనే.

వట్టిమనిషి కాదనీ చెప్పిందట సరే! మన పద్ధతిలో లాంఛనంగా వెళ్లి ఆమెకు బొబ్బట్లూ, పువ్వులూ పళ్లూ ఇచ్చి వచ్చాం.

క్యారియర్‌లో మరుసటిరోజు పెరుగువడలు పంపించింది అరుణ. నేనే చేశాను అందట తెలుగులో మా ఆవిడతో ఫోన్‌లో.

హఠాత్తుగా ఒకే వార్త.

అఖిల భారతవైద్య సంస్థాన్‌కి ఫోన్‌చేస్తే అరుణ ఎలా వుందో.

ఆమెను ఓదార్చడం సాధ్యమే!

మేమెవరని చెప్పుకోవాలి.

మాలాంటివాళ్లు ఆమె స్నేహితుల్లో, ఆప్తుల్లో ఎందరో.

ఆమె మాట్లాడేస్థితిలో వుందా? వుంటుందా?

ఎందుకో తెలియకుండా హఠాత్తుగా గుర్తుకొస్తున్నారు ఆ దంపతులు. వారి చిన్న బిడ్డ. ఎవరి బ్రతుకుకి ఏం అర్థం వుందో తెలుసుకోగలిగితే మనం దేవతలమే అయిపోమా!

చిరునవ్వు చెరగని మొహంలో కళ్లజోడు లోంచి మిలమిలలాడుతున్న కళ్లతో నల్లటి మీసం మునివేళ్లతో సవరించుకుంటూ సాహిత్యం చదువుకోవాలనీ, పిహెచ్‌డీ చెయ్యాలనీ వుంది. నన్ను గైడ్ చెయ్యకూడదూ అంటున్న సురేష్.

నుదుటన పడుతున్న జుట్టు బడిపిల్లాడిలా మీదకి తోసుకుంటూ ముక్కుపుడక జిగేల్మంటుంటే అబ్బ. ఇంకెన్నాళ్లు ఈ బరువు అంటున్న గర్భిణీ అరుణ సైకిల్ చక్రం తిప్పుతున్న అనునయ్.

వీళ్లని మరచిపోలేం. అనునయ్‌ని వాళ్ల చెల్లితో పాటు చూడగలమేమో!

సురేష్ ఎందుకుపోవాలి? ముసలాయనా, మూటాయనా ఎందుకుండాలి?

ఈ రెండింటికీ సమాధానాలు లేవు. వుండవు. సమాధానాలు వెదకడం అవివేకం. అదెందుకంటే అందుకే ఇదే సత్యం. సత్య దర్శనమూ భాగ్యఫలమే. సురేష్ ఆత్మకి భగవంతుడు శాంతి ప్రసాదించుగాక!

> వాస్తవానికి కల్పనకీ మధ్యన వుండే రేఖ బహు సన్నటిది. ఒకోసారి ఆ రేఖ అసలు జరిగిపోతూ వుంటుందేమో! వాస్తవం కల్పనలోకీ కల్పన వాస్తవంలోకీ ఒరిగి కలగాపులగంగా కలిసిపోతాయేమో!

గుర్రాలు నడిపే రైలు!
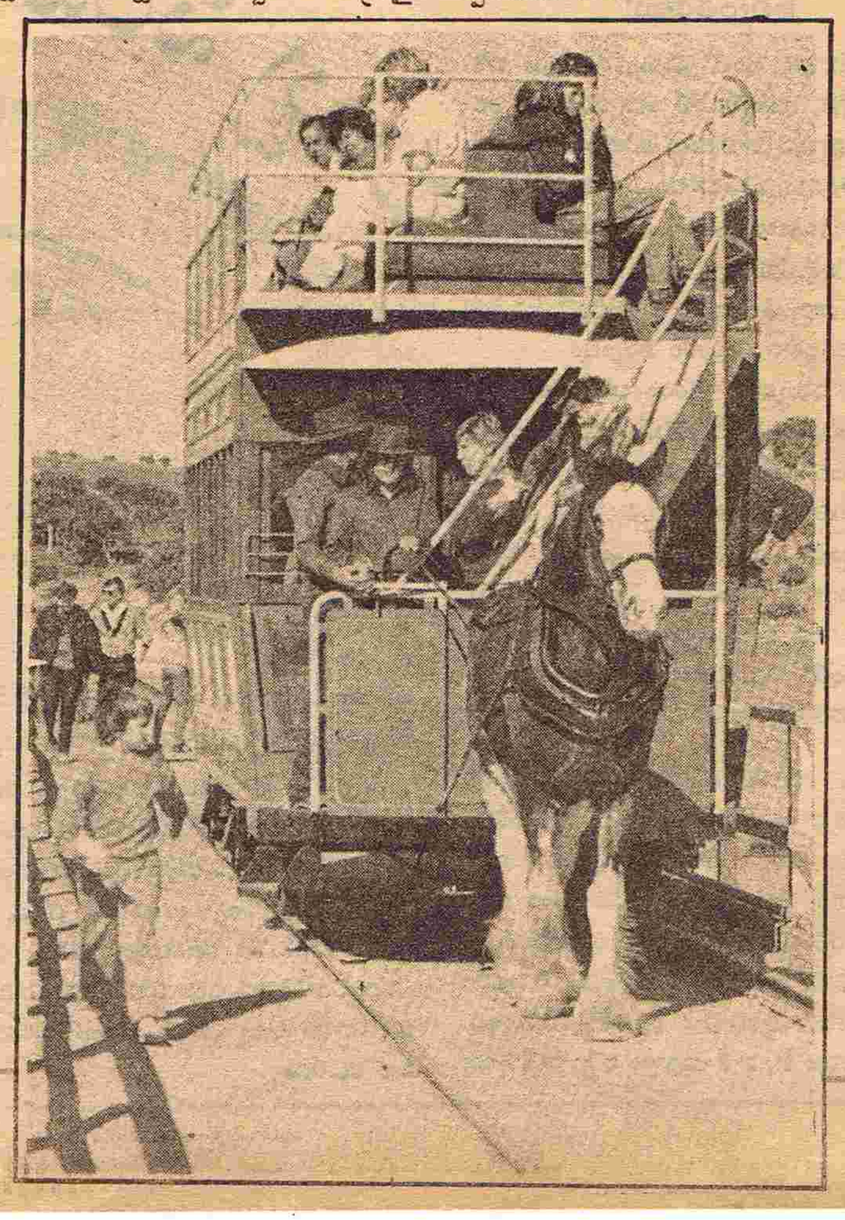
ఆస్ట్రేలియాలో విక్టోరియా హార్బర్ నుంచి గ్రెనైట్ ఐలండ్ వరకు రైలుమార్గాన్ని కొత్తగా నిర్మించారు. యాత్రికుల సంతోషంకోసం ఒక రైలు పెట్టెను నిర్మించి దాన్ని గుర్రంచేత లాగించే ఏర్పాట్లు చేశారు. ప్రకృతి కాలుష్యనివారణకై ఈ ఏర్పాటు అని ప్రభుత్వం చెబుతోంది.